

धोरणु : 9

संस्कृत

पाठ : १३

दिष्टिया गोग्रहणं स्वन्तम्

स्वाध्याय



प्रश्न 1. विकल्पेभ्यः समुचितम् उत्तरं चिनुत :

(1) ब्रूहि केनासि विस्मितः ब्रूहि इति वचनं कस्य ?

(क) भटस्य

(ख) विरातेश्वरस्य

(ग) उत्तरस्य

(घ) बृहन्नलायाः

(2) नरेन्द्रेण महानसे कः विनियुक्तः ?

(क) बल्लवः

(ख) अर्जुनः

(ग) भटः

(घ) उत्तरः

(3) कथमिदानीम् इव मां हस्यते ?

(क) अनभिज्ञम्

(ख) सावज्ञम्

(ग) अपरिचितम्

(घ) निरवज्ञम्

(4) धनुः कैः गृह्यते ?

(क) दुर्बलैः

(ख) सैनिकैः

(ग) राक्षसैः

(घ) योधैः

(5) पितरः केन दर्शिताः ?

(क) गोग्रहणेन

(ख) उत्तरेण

(ग) बल्लवेन

(घ) भटेन

प्रश्न 2. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत-

(1) भटः किं प्रियं निवेदयति?

➤ भटः प्रियं निवेदयति यत् 'गोग्रहणम् अवजितम् धार्तराष्ट्राः
च अपयाताः।'

(2) अभिमन्युः केन गृहीतः?

➤ बल्लवनामधारिणा भीमसेनेन अभिमन्युः गृहीतः।

(3) बृहन्नला कस्य कस्य विषये अभिमन्युं पृच्छति?

➤ बृहन्नला अभिमन्युम् तस्य जनन्याः विषये, देवकीपुत्रस्य केशवस्य च विषये पृच्छति ।

(4) भीमसेनस्य सहजं प्रहरणं किम् अस्ति?

➤ भीमसेनस्य सहजं प्रहरणं तस्य भुजौ स्तः।

(5) उत्तरः कस्य पूजां कर्तुं कथयति?

➤ उत्तरः अत्रभवतः धनञ्जयस्य (अर्जुनस्य) पूजां कर्तुं कथयति।

प्रश्न 3. निम्नलिखितेषु वाक्येषु कः भावः प्रकटितः
तत्प्रकोष्ठगतेभ्यः शब्देभ्यः विचित्य लिखत-

(1) कथं कथम्। अभिमन्युः नाम अहम् ।

(आत्मप्रशस्तिः, देन्यम्, अभिमानः)

(2) यन्मा पितृवदाक्रम्य स्त्रीगतां पृच्छसे कथाम् ।

(क्रोधः, विस्मयः, तिरस्कारः)

(3) धनुस्तु दुर्बलैः गृह्यते।

(उत्साहः, शौर्यम्, अहङ्कारः)

(4) दिष्ट्या गोग्रहणं स्वन्तं पितरो येन दर्शिताः।

(हर्षः, धैर्यम्, निन्दा)

प्रश्न 4. अधोलिखितानां धातुरूपाणां धातु-गण-पद-काल/लकार- पुरुष- वचन-निर्देशपूर्वकं परिचयं कारयत-

(1) रुष्यन्ति	रुष	4 प.	वर्तमानकाल लट् लकार	अन्यपुरुष	बहुवचनम्
(2) वदति	वद्	1 प.	वर्तमानकाल लट् लकार	अन्यपुरुष	एकवचनम्
(3) पृच्छसे	प्रच्छ-पृच्छ	6 प.	वर्तमानकाल लट् लकार	मध्यमपुरुष	एकवचनम्
(4) भविष्यति	भू	1 प.	सामान्य भविष्यत्काल लृट् लकार	अन्यपुरुष	एकवचनम्
(5) प्रविशति	प्र + विश	6 प.	वर्तमानकाल लट् लकार	अन्यपुरुष	एकवचनम्

પ્રશ્ન 5. અધોલિખિતાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષયાં લિખત-

(1) ભટ મહાજને શું સમાચાર આપે છે ?

➤ ભટ મહાજને આ સમાચાર આપે છે : ‘ગાયોનું અપહરણ થયું હતું તેનો સુખાન્ત થયો છે અને બધા ધૃતરાષ્ટ્રો (કૌરવો) નાસી ગયા છે.

(2) પોતાની માતાની બાબતમાં પૂછવામાં આવતાં અભિમન્યુની પ્રતિક્રિયા શી હોય છે?

- બૃહન્નલાનામધારી અર્જુન અભિમન્યુને તેની માતાની બાબતમાં પ્રશ્ન પૂછે છે કે તારી માતા મજામાં છે ને? તે વખતે અભિમન્યુને વિસ્મય થાય છે. તે કહે છે કે, કેમ તમે મારી માતા વિશે પૂછો છો? શું તમે ધર્મરાજ (યુધિષ્ઠિર) છો, ભીમસેન છો કે ધનંજય (અર્જુન) છો? તમે પિતાની જેમ આક્રમણ કરીને મને સ્ત્રી વિશેની વાત કેમ પૂછો છો ?

(3) શસ્ત્રને વિશે ભીમનો શો મત છે ?

- ભીમ કહે છે કે મારા બાહુઓ જ મારું સહજ શસ્ત્ર છે. શસ્ત્રો તો દુર્બળ જનો જ ધારણ કરે છે.

(4) ધનંજયે શું કર્યું હતું ?

- ધર્મરાજ યુધિષ્ઠિરને રાજસૂય યજ્ઞ કરવો હતો, એટલે પુષ્કળ ધનસંપત્તિની જરૂરત હતી, અર્જુન દેશદેશાન્તર જઈને ખૂબ ધન જીતી લાવ્યો હતો, એટલે તેનું નામ 'ધનંજય' પડ્યું.

(5) ગોગ્રહણની ઘટનાથી અભિમન્યુને શો ફાયદો થયો?

- ગોગ્રહણ એટલે ગાયોનું અપહરણ. કૌરવોએ વિરાટ - રાજાની ગાયોનું અપહરણ કર્યું, એટલે વિરાટરાજાના રાજ્યમાં ગુપ્ત વેશે રહેલા પાંડવો બહાર પડ્યા. ત્યાં બૃહનલાહરુપે રહેલા અર્જુને સ્મશાનમાં છુપાવેલું પોતાનું ધનુષ્ય બહાર કાઢ્યું અને કૌરવોને ભગાડવા યુદ્ધ કર્યું. વિરાટરાજાના રસોડામાં બલ્લવ નામે રહેલ ભીમસેને પણ અર્જુનને સહાય કરવા યુદ્ધમાં સક્રિય ભાગ લીધો. ભીમસેને નિઃશસ્ત્ર રહીને અર્જુનપુત્ર અભિમન્યુને પકડી વિરાટરાજા

સમક્ષ ઉપસ્થિત કર્યો. આમ, અભિમન્યુને તેના વડીલોને
મળવાનો સોનેરી અવસર પ્રાપ્ત થયો.

Thanks



For watching